

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Summa Jurisprudentiae Sacrae Universae, Seu Jus
Canonicum, Secundum quinque Decretalium Gregorii
Papae IX. Titulos explicatum**

Pichler, Vitus

Bibliopolarum Augustanorum, 1723

VD18 VD18 12190187-ddd

5. De forma substantiali Electionis &c.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98739)

§. 5.

De Forma substantiali Electionis, præsertim de Scrutinio & Compromisso.

30 Sciendum 1. Ordinem exigere, ut præmissis
 iis, quæ electionem præcedunt, nunc explanemus
 ea, quæ ipsam comitantur, nimirum formam
 & modum, quo actualiter institui debet, ut
 subsistat. Quæ forma triplex est juxta fami-
 geratum c. quia propter 42. h. t. desumptum ex
 Concil. Lateran. cujus tenor sic habet: quia pro-
 pter diversas electionum formas, quas quidam in-
 venire conantur, & multa impedimenta proveniunt,
 & magna pericula imminet Ecclesiis viduatis: sta-
 tuimus, ut, cum electio fuerit celebranda, præsentibus
 omnibus, qui debent, & volunt, & possunt com-
 mode interesse, assumantur tres de Collegio fide di-
 gni, qui secretè & sigillatim vota cunctorum dili-
 genter exquirant, & in scriptis redacta mox publi-
 cent in communi: nullo prorsus appellationis obsta-
 culo interjecto: ut is collatione habita eligatur, in
 quem omnes, vel major & sanior pars Capituli con-
 sentit. Vel saltem eligendi potestas aliquibus viris
 idoneis committatur, qui vice omnium Ecclesie vi-
 duatæ provideant de Pastore. Aliter electio facta non
 valeat: nisi fortè communiter esset ab omnibus, quasi
 per inspirationem, absque vitio celebrata. Qui verò
 contra præscriptas formas eligere attentaverint, eli-
 gendi ea vice potestate priventur. Ex quo textu,
 qui totius materiæ de electione clavem continet
 & medullam, habetur 1. triplicem formam
 approbari, qua fieri possit electio, nempe per
 secretam votorum collectionem, eorumque
 scripto annotatorum publicationem, ac denun-
 tiationem illius, in quem major & sanior pars
 conspiravit, factam à tribus ad id capitulariter
 electis; & hæc forma appellatur *Scrutinium*,
 tres autem illi, qui vota secretè colligunt, *Scruta-*
tatores. Dein quæ sit per commissam viris ad id
 idoneis potestatem; & hæc forma dicitur *Com-*
promissum, & illi, quibus ea potestas committi-
 tur, *Compromissarii*. Demum quæ habetur
 per unanimum conspirationem omnium ele-
 ctorum in unum, nullo præcedente tractatu;
 & hic modus nominatur *quasi-Inspiratio Divi-*
na. 2. unam ex his formis necessariam esse &
 substantialem, ita ut aliàs electio non valeat.
 3. eligentes autem alio modo privari jure eli-
 gendi pro ea vice, sed primum per sententiam,
 quod indicat verbum *priventur*.

31 Sc. 2. Ad formam *Scrutini* requiri 5. actus.
 1. electionem *Scrutatorum*. 2. secretam suf-
 fragiorum collectionem, quæ est ipsum scruti-
 nium secundum etymologiam suam acceptum.
 3. publicationem *scrutini*, seu suffragiorum se-
 cretè collectorum manifestationem. 4. colla-
 tionem suffragiorum, nempe adhibita compa-
 ratione numeri ad numerum, quod fit calculando
 numeros inter se, ut appareat, quis à majori par-
 te sit electus: *Zeli ad Zelum*, seu intentionis, qua
 electores permoti fuerint ad dandum huic vel
 illi suffragium, ut appareat, quis à saniori par-
 te electus sit: *meriti ad meritum*, ut appareat,
 an electus sit dignus; vel, si duo concurrerent,
 quis eorum esset dignior. Sæpe tamen fit sola
 collatio numeri ad numerum, maximè in ele-

ctione summi Pontificis. c. 6. h. t. *Abbatissarum*.
 c. 43. eod. in 6. & ex consuetudine in quibusdam
 Ecclesiis, præsertim Regularium; eo quod pro-
 pter perspectam eligentium probitatem fas non
 sit dubitare, eum, qui à majori parte electus
 fuerit, esse idoneum, & à saniori quoque parte,
 quæ nempe prudentiâ & pietate præpoller, esse
 electum. 5. Decretum electionis, seu electio-
 nem capitularem & communem, ejusque pu-
 blicam promulgationem nomine omnium fa-
 ctam in Capitulo, ac in continenti, h. e. statim,
 & sine alio actu interposito. Hi actus omnes &
 quidem eo ordine, quo relati sunt, intervenire
 debent in *Scrutinio*. per c. 42. cit. quos postea
 magis elucidabimus.

Sc. 3. *Compromissum* duplici modo dari posse, 32
 nimirum absolute, dando compromissariis po-
 testatem eligendi quemcunque idoneum, etiam
 extraneum, qui non est de gremio vacantis Ec-
 clesie; & limitatè, restringendo ipsis potesta-
 tem ad eligendum vel unum de gremio: vel qui
 non sit ex *Compromissariis*: vel ut prius adhi-
 beant unius vel plurium consilium (quo casu
 compromissarii tenentur quidem expectare
 horum responsum, non tamen tenentur sequi,
 quia de ratione consilii est, non obligare. c. 62.
 de R. J. in 6.) vel denique ut eligant illum, quem
 requisitis secretò singulorum Capitularium vo-
 tis à majori parte invenerint nominatum. Qui
 ultimus modus compromittendi est mixtus, &
 participat etiam aliquid de *scrutinio*: aperte
 autem approbatur c. 32. h. t. & c. 29. eod. in 6.
 Qui autem constituti sunt compromissarii in
 ordine ad eligendum nomine totius Capituli, iis-
 dem censetur hoc ipso etiam data potestas ad
 postulandum aliquem nomine totius Capituli.
 Text. & DD. in c. 30. h. t. §. quia verò; nam sub
 electione etiam intelligitur *Postulatio*, cum sit
 quasi pars illius. Porro compromitti potest non
 tantum in plures, sed etiam in unum. c. 37. eo-
 dem in 6. modò sit Clericus. c. 51. eod. & consuli-
 tius tamen & tutius agent compromittentes,
 si constituent compromissarios numero impar-
 es, v. g. tres, vel quinque, vel septem. per c.
 32. seq. eod. ne suffragiorum a qualis prodeat nu-
 merus, & sic frustretur electio. Cæteroquin si
 non specialiter injungatur compromissariis, ut
 eligant observatâ formâ *scrutini*, quantum
 fieri potest, ad nullam eligendi certam formam
 adstringuntur.

Sc. 4. Ad formam *quasi-Inspirationis Divinæ* 33
 exigi, ut omnes omnino electores, nullo con-
 tradicente vel hæsitante, in loco solito congregati,
 sine ullo præcedente tractatu, consentiant in unum. gl. in c. 7. h. t. in 6. nisi enim omnes
 simul conspirarent, electio non censeretur esse
 specialiter inspirata à Spiritu S. qui est Spiritus
 unionis, non dissensionis. Dixi, *quasi-Inspira-*
tionis; nam *Inspiratio* est duplex, una, quæ a-
 pertè & verè est à DEO per revelationem spe-
 cialem, & vocatur *vera Inspiratio Divina*: quo
 modo S. Mathias fuit electus in Apostolum, S.
 Nicolaus, & S. Ambrosius nondum baptizatus,
 in Episcopos. Altera, de qua non ita aperte &
 clarè constat, quod à DEO procedat, præsu-
 mitur tamen procedere præsumptione Juris, vo-

vocaturque quasi-Inspiratio Divina, quam ante electiſſimus. Et hanc ſequi debet confirmatio Superioris, non verò illam. Verum de hac ultima forma, quia admodum rara eſt, & ſi contingat, difficultatem non habet, nihil ulterius dicemus, bene tamen de duabus reliquis, & prius quidem

De Scrutinio.

¶ Dico 1. Electores Capitulariter congregati debent eligere tres Scrutatores, fide dignos, de Collegio, ſeu gremio Capitulari. c. 42. cit. Dixi 1. Electores, qui ſcilicet debent, volunt, & poſſunt intereſſe electioni. 2. Capitulariter congregati; non enim ſufficit conſenſus ſingulariter præſtitus, v. g. in propriis ſingulorum ædibus datus; nam electio in laiculis celebrata expreſſe reprobat in fine d. c. 42. Hæc autem electio ſcruta orum non debet, imò non poteſt, in omnibus fieri ſecundum d. c. formam; quomodo enim fieri poſſit per ſcrutatores electio, in qua primum eliguntur ſcrutatores? Quare conſuetudine introduci poteſt, ut electio ſcrutatorum non pertineat ad totum Collegium, ſed ad quosdam digniores tantum Collegii. 3. debent eligere, quocunque demum modo. Imò probabiliter ſufficeret conſenſus electorum tacitus, ſi viderent, v. g. tres aggredi ſcrutinium, ipſi verò non contradicerent, cum facile poſſent. Pirhing n. 103. 4. tres ſcrutatores, non plures, nec pauciores; quamquam probabile ſit, hunc numerum non ita eſſe neceſſarium, ut non poſſit minui ad duos vel unum, ſi ob paucitatem electorum non poſſint commodè affumitres; vel augeri ad quinque, v. g. ſi Collegium eſſet valde numerofum, ut notat Wagener cum Suar. quia, ubi ſunt quinque, etiam reperiuntur tres, quot requirit c. cit. ſ. fide dignos, qui videlicet fideliter & absque fraude exquirant ſingulorum ſuffragia, & ſecretum teneant: quapropter conſultum, & in quibusdam Eccleſiis uſitatum eſt, ut ſcrutatores emitant prius iuramentum de fideliter agendo & ſecreto ſervando. 5. de Collegio; quia præſumuntur melius procuratori utilitatem Eccleſiæ, quam extranei. Nihilominus tamen uſus Germaniæ habet in pluribus Eccleſiis, præſertim Regularium, ut aſſumantur pro ſcrutatoribus extranei, modò Clerici ſint, v. g. Prælati aliarum Eccleſiarum, Conſiliarii Episcoporum &c. imò tales extra gremium aſſumpti in ſcrutatores non omnino ſunt extranei, ſed potiùs ſunt de Collegio eligentium. Imò, in cit. c. n. 4. & 8.

¶ Dico 2. Scrutatores electi debent ſecreto, ſigillatim, diligenter, & ordinatè vota ſingulorum exquirere, eaque ſcripto annotare ſtatim. c. 42. cit. Dixi 1. ſecreto, ita ut reliquis non innotefcat, cui quis dederit ſuum ſuffragium. 2. ſigillatim, h. e. à ſingulis ſeorſim, & non binis ſimul accedentibus. Hæc ſecreta & ſingularis ſuffragatio fieri poteſt duplici modo, nimirum vel viva voce proferendo ſuffragium, ſed ita, ut præter ſcrutatores nemo audiat: vel ſcriptum & clauſum ſuffragium deferendo ad ſcrutatores, ita ut nec iſtis innotefcat, cui detur ſuffragium: qui poſterior modus Tridentino eſt conformior. 3. diligenter, h. e. inquirendo,

Lib. I. P. Pichler.

ob quæ merita, quove Zelo moti ſint electores ad hunc præ aliis eligendum, ut conſtet, quò collimet ſanior pars Capituli: ſed hæc inſpectio locum non habet, niſi ſuffragia dentur aperta, & voce viva. 4. ordinatè, h. e. exquirendo vota ſecundum ordinem dignitatis & prærogativæ Capitularium, priùs autem ab eo, qui præſt Collegio: & ubi conſuetudo habet, etiam ab iſis, qui jure eligendi præditi in eadem civitate exiſtunt, tamen ob morbum vel aliud impedimentum præſentes eſſe in loco electionis nequeunt; ad hos enim, ſi procuratores non conſtituerint, accedere debent ſcrutatores, & recepta eorum vota ad Capitulum deferre, nullo alio actu interpoſito, & antequam fiat publicatio ſcrutini. Ipſi autem ſcrutatores, ſi ſint de Collegio, & voce activa præditi, vel ſtatim primo loco, ut aliqui volunt, vel ſaltem poſt receptum votum illius, qui Collegio præſt, à ſe ipſis mutuo excipere debent ſuffragia, nimirum ſemper duo ſuffragium tertii ſcrutatoris; & hoc ideo rectè obſervatur, quòd alias, ſi ſcrutatores darent ultimi ſua vota, intellectis aliorum ſuffragiis, pro arbitrio poſſent ſæpe unius vel alterius electionem complere, vel inſfirmare. Præterea antequam aliorum recipiant ſuffragia, vi conſuetudinis ſolent plerumque, imò debent, ab ipſis iuramentum exigere, vel eos adjurare de eligendo digniore. 5. eaque ſcripto annotare, ſi videlicet viva voce data ſint ſuffragia, ad facilitatem tum memoriæ, tum probationem geſtorum, & ne variationi ſit locus. Poſſunt autem annotare vel per ſe, vel per tabellionem.

¶ Dico 3. Poſt collecta ſuffragia mox eorum, & publicatio faciendæ eſt coram omnibus. c. 42. cit. Dixi 1. mox, nempe in continenti, ſeu in uno contextu, nullo alio actu interpoſito: ut adeò, ſi ſcrutatores hanc ſcrutini publicationem differrent, tam is, qui ſe electum putat, quam quivis alius de Collegio, agere poſſet, ut fiat, omni obſtaculo appellationis remoto. c. cit. & arg. c. 18. h. t. 2. eorum, intellige, ſuffragiorum tantum; nullatenus verò publicari debent nomina eligentium: quod in electione Regularium ſpecialiter eſt prohibitum à Trid. ſ. 25. c. 6. de Regular. Utrum verò publicandus ſit numerus duntaxat votorum & perſonarum eligentium, v. g. dicendo: vota, quæ à Dominis Capitularibus exquisivimus, ſunt univerſim 24. vel etiam exprimendum, in quas perſonas & in quot directæ ſint, ut conſtet, in quem, aut quos ſuffragia colliment, pender ex conſuetudine particulari locorum. Mihi videtur utiliùs fieri ſecundum. Porro notandum, facta ſcrutini publicatione electores ſuo functos eſſe officio, quatenus ſunt perſonæ ſingulares, & electionem compleviſſe, ſive bene, ſive malè ſuffragati ſint; ut adeò ipſis non integrum ſit ampliùs variare, vel mutare ſuffragium, atque ſuo voto accedere alteri parti. c. 58. h. t. caſu quo electio facta eſt in concordia. Si verò facta fuiſſet in diſcordia, h. e. ſi vota eſſent diſperſa in plures ita, ut in nullum conſpiräſſent abſolutè majora, tunc vel ad novum Scrutinium procedere debent electores, vel in aliquos communi conſenſu compromittere, vel, ut te-

L

pet

net Pirh. n. 176. cum Panorm. & Tholos. aliqui electores possunt mutata sententiâ accedere ad numerum ejus, qui plura suffragia, non tamen omnino sufficientia, habuit, & sic illius suffragia ad numerum Canonice electionis augere, adeoque in tali casu variare, sed quod nulli adhuc quæsitum sit jus ad Prælaturam. Verum hæc electio *per accessum*, ut vocant, non est satis tuta, cum à Curia Romana non semper confirmetur taliter electus. Ille tamen accessus locum habet indubitanter in electione summi Pontificis, & Abbatissarum. c. 6. h. t. § 43. eod. in 6. Cæterum publicatio Scrutinii fieri debet ab uno Scrutatorum cæteris consentientibus; cum soli supponantur scire numerum collectorum suffragiorum, & in quos ea colliment; omnes autem simul loqui non expedit; ut rectè ponderat Suarez.

37 Dico 4. Post publicatum Scrutinium statim procedendum est ad collationem votorum. c. 42. cit. ut scilicet appareat, quis à maiore & saniore parte electus sit. Dixi 1. *statim*, nempe sine intervallo, & alio actu interposito. 2. *ad collationem*, nimirum numeri ad numerum, Zeli ad Zelum, meriti ad meritum. c. 55. h. t. cum à parte Capituli *maiore* & *saniore* copulativè electus esse debeat, qui eligitur validè, juxta c. 42. *sepius cit.* Si autem unus eligeretur à maiori, alius verò à saniori parte Capitularium, videndum est, an auctoritas sanioris partis, & meritum electi, multum excedat auctoritatem majoris partis, & meritum alterius electi, vel non multum excedat: si prius; neutrius electio confirmatur: si posterius; admititur electio facta à maiori parte, non attempta saniori. Pariter confirmatur electio majoris partis, si tantus suffragiorum sit numerus, ut partem saniozem superet in duplum, seu duabus partibus. c. 9. h. t. in 6. Cæterum universim major pars præsumitur etiam esse sanior, nisi clarè appareat, electum à maiori esse notoriè indignum, ambitiosum &c. electores muneribus esse corruptos &c. c. 57. eod. X. Unde si illi, qui à maiori parte electus est, possit opponi & probari defectus, ob quem inhabilis sit ad Prælaturam, valet & præfertur electio alterius, in quem consensit minor & sanior pars. c. 22. eod. quia totum jus eligendi devolvitur ad partem, quæ eligit dignum, etsi minor sit: imò tali casu non reputatur, ut minor pars, sed ut totum Capitulum. Panorm. in c. cit. n. 10.

38 Quæres, quot vota quis habere debeat, ut censeatur habere *majora*, & à maiori parte, adeoque *Canonice* esse electus? 1. debet habere *absolute* *majora* respectu totius Capituli & omnium eligentium, & non tantum *comparativè* *majora* respectu aliorum coelectorum, quibus etiam aliqua vota obtigerunt. Seu, debet habere ultra medietatem votorum, comparatione facta ad totum Capitulum, seu ad omnes eligentes, nec sufficit habere plura comparatione facta ad partes alias minores, seu ad coelectos. c. 55. h. t. § c. 23. eod. in 6. Unde si electores sint 24. necesse est, ut 13. conspirent in unum: nec sufficit, si unus habeat 12. suffragia, alius 9. tertius 3. Vota autem, ut

valeant, oportet esse absoluta & certa, non verò conditionata, incerta, vel alternativa. c. 2. eod. in 6. huiusmodi enim ibi habentur pro non adiectis. *Conditionatum* esset, si quis sic suffragaretur: eligo Cajum, si à Majori parte Capituli fuerit electus: *incertum* verò, si quis hoc modo: eligo, quem Titius elegit: *alternativum*: eligo Cajum vel Titium.

Dico 5. Post collationem suffragiorum, si 39 quis sufficientem numerum nactus est, mox formandum, & solenniter promulgandum est decretum electionis communis. c. 42. cit. Dixi 1. *si quis sufficientem* &c. si enim electio fuisset discors, & nullus obtinuisset *majora*, redeundum foret vel ad novum scrutinium, vel instituendum compromissum: id quod etiam faciendum, si primum post publicatum Scrutinium deprehenderetur, electum labore impedimento, adeoque indignum esse: aut si is, qui nactus est *majora*, renuntiaret expressè vel tacitè suo juri. 2. *mox*, nimirum sine interpositione alterius actus, ac intervallo. c. 46. h. t. 3. *formandum decretum communis electionis*, h. e. quærendum ex Capitularibus, an placeat electum publicari? si isti respondeant, *placet*, communis & capitularis electio *decreta* est, ac proin qui prius à singulis, jam est communiter ab omnibus electus. 4. *solenniter promulgandum*, h. e. nomine omnium pronuntiandus & publicandus est is, qui fuit Canonice electus, in hunc vel similem modum: Ego NN. nomine meo, & eligentium, mihi que consentientium, invocata gratia Spiritus S. in Episcopum (Abbatem, Præpositum) huius Ecclesie N. eligo, & electum coram vobis pronuntio (hic ponitur nomen Electi) in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen. Atque hinc ista communis electio vocatur etiam *solemnis*; quam publicari quidem sufficit coram solis Capitularibus, modò non occultetur populo; expedit tamen, & in pluribus Ecclesiis consuetum est, ut etiam populo solenniter, ac ex loco publico denuntiatur. Promulgatio autem fiat vel à Præsidente Capituli, vel ab uno ex Scrutatoribus, vel ab alio ad id constituto à Capitulo: debet enim fieri ab uno tantum, nomine omnium. c. 21. eod. in 6. Convenit autem fieri ab eo, qui præest Capitulo: quamvis denuntiari populo conveniat per alium.

Dico 6. Prædicta forma Scrutinii est substantialis, & regulariter necessariò observanda in omnibus electionibus, non solum Episcoporum, sed etiam aliorum Prælatorum Ecclesiasticorum, ordinariam & generalem jurisdictionem spirituales in foro externo in suos subditos exercentium. c. 42. c. 46. § c. cit. Proin si vel unicum ex adductis punctis omittatur, vel ordo immutetur, vel unum non sequatur alterum in continenti, juxta communem DD. ipso jure erit electio irrita; non tamen (juxta meam sententiam, n. 27. 28. explicatam) in foro interno, antequam irritetur à Superiore, vel potius declaratur irrita; ante quam declarationem tutâ conscientia Prælaturam acceptare & retinere potest absque prædicta forma electus; quia Jus Positivum pro foro inter-

no non irritat, nec aliud disponit, quàm Jus Naturale, quo solo attento valet electio sine memorata forma pro utroque foro. Non enim recedendum est à Jure Naturali Permissivo, quàm diu non probatur sufficienter, aliud esse statutum à Jure Positivo: ex eo autem, quod Jus Positivum irritaverit simpliciter, non recedendum est, quòd etiam irritaverit pro foro interno; quia una irritatio stare potest sine altera, & irritatio, utpote odiosa, restringi debet. 2. Regulariter necessario observanda, nisi nimirum præplaceat adhibere formam Compromissi: vel locum habeat Inspiratio Divina: vel nisi ob paucitatem Electorum commodè observari nequeat: vel nisi alius eligendi modus ex consuetudine immemoriali receptus, vel privilegio Pontificio indultus sit. 3. Sed etiam aliorum Prælatorum &c. per c. 41. h. t. c. 42. cit. quia etiam isti, licet in sensu latiori, non incongruè dicuntur quasi Sponsi suarum Ecclesiarum, atque Pastores, eorumque Ecclesiæ, si forte moriantur, appellantur viduæ. Jam

De Compromisso.

41. Dico 7. Forma compromissi non habet locum, nisi omnes & singuli electores, nemine profusus discrepante, consentiant in compromissarios; isti tamen non assumuntur necessario ex gremio. Prior pars colligitur ex reg. jur. 29. in 6. quod omnes tangit, ab omnibus approbari debet: sed in Compromisso res tangit omnes & singulos Capitulares; quia agitur de jure & voce singulorum Capitularium, quæ nemo in invitum privari debet. Posterior ex c. 8. h. t. junctâ gl. v. contulerint: cur enim compromitti non possit in extraneos? cum per Scrutinium faciendâ electio possit committi pro una vice extraneis. per c. 40. eod.

42. Dico 8. Electio per compromissum non valet, nisi ex compromissariis pars absolute major consentiat in unum. Ratio petitur ab electione per scrutinium ad quam requiri majoritatem absolutam, & respectivam non sufficere diximus in 37. c. 38. Item ab aliis actibus Capitularibus; nam electio per compromissum est actus Capitularis, cum fiat vice Capituli: sed electio, & quicunque actus Capitularis, de Jure requirit consensum partis absolute majoris: ergo & electio per compromissum exigit consensum majoris partis absolute talis, nempe respectu omnium compromissariorum, non respectu aliquorum in diversos tendentium. Unde c. 23. eod. in 6. reprobatur tanquam invalidum compromissum, quo datur potestas Compromissariis eligendi illum, in quem exquisitis singulorum votis compererint conspirare partem respectivè majorem, scilicet respectu habito ad simul concurrentes in electione, & non ad totum Capitulum: vel eligendi illum, in quem major pars compromissariorum consenserit comparatione habita non ad omnes compromissarios, sed ad aliquos tantum, diversum eligentes, v. g. si ita limitetur compromissum, ut ille habeatur pro electo, in quem ex 7. compromissariis conspiraverint tres, licet duo in alium, & alii duo in tertium consenserint.

43. Dico 9. Etiam in Compromisso requiritur

Lib. I. R. P. Pichler.

electio communis, ab uno ex compromissariis promulganda; sicut in Scrutinio decretum electionis commune, ab uno promulgandum. c. 21. eod. in 6. Ut nimirum evidentius appareat, electionem esse unicam, & actum Capitularem communem. Nec obstat, quòd arbitri compromissarii debeant omnes & singuli pronuntiare suam sententiam, vel, si unus proferat, loqui in numero plurali, Nos &c. quia arbitris non ut Collegio, sed ut singulis committitur causa: econtra electoribus compromissariis committitur electio ut Collegio; cum electio secundum Canones fieri debeat à Collegio seu Capitulo.

Dico 10. Ubi plures constituti sunt compromissarii, possunt isti aliquem ex se ipsis eligere, nisi expresse sit ipsis à Capitulo prohibitum. Quia officium suum nemini debet esse damnosum. c. 30. eod. in 6. Quin ulterius

Dico 11. Potest compromissarius postquam ab uno vel pluribus collegis suis se electum esse novit, sibi ipsi dare suffragium, & sic facere majora, sui que electionem complere. c. 33. h. t. Debet tamen tali casu accedens aliorum suffragiis non dicere: *eligo*: vel: *colligo me ipsum*. Sed: *consentio alterius* (vel aliorum) *voto*: aut: *consentio electioni de me factæ*. Oppones 1. nemo potest oriri à se ipso, scilicet seipsum instituendo in beneficio: vel ad illud se præsentando. c. fin. de Institut. c. 26. de Jure Patron. ergo neque seipsum eligendo. 2. Nemo in propria causa potest esse Judex: vel testis. l. un. C. ne quis in sua causa. h. 10. C. de testib. sed accedens aliorum votis sibi datis judicat, vel testis est in propria causa, quia seipsum judicat, vel testatur, esse dignum Prælaturâ. 3. Ambitiosus non est capax Prælaturæ, ut supra dictum: sed alius esset ambitiosus quia se ipsum præferret aliis. 4. quando fit electio per viam Scrutinii, nemo potest sibi ipsi dare suffragium: ergo nec potest, quando fit per viam Compromissi. 1. ad 1. N. Conf. & ejus suppositum, quòd talis eligat se ipsum: deinde in Jure expresse prohibitum est, ne quis seipsum instituat, vel præsentet ad beneficium: accessus autem ad alterius suffragium in Compromisso est expresse permissus. Ad 2. N. Min. quia talis judicat potius vel testatur, aliorum de se opinionem esse justam, dum eorum de se judicium vel testimonium approbat accedendo illis, & potius acceptat, seu accipit, quàm dat sibi suffragium. Ad 3. N. Min. nam ambitiosus censetur ille, qui se ipsum nominat, antequam ab aliis fuit nominatus, & qui immediate, principaliter, ac directe se eligit; non verò qui solum consentit in sui electionem ab aliis factam, ac illam quasi perficit, aut accessorie tantum & indirectè se eligit; sic enim non propriè ortum habet à se ipso, sed à suis Collegis. Ad 4. N. paritatem. Disparitas est, quòd in Scrutinio suffragia secreto sint danda, adeoque nullus eligentium sciat, se ab uno vel pluribus jam esse electum: in Compromisso autem plerumque dentur vota audientibus, ac proin scientibus omnibus compromissariis. Si autem sermo sit de Scrutatoribus, quibus viva voce panduntur à singulis vota, iterum accessus non habet locum, quia Scrutatores ante alios solent, & de-

berent dare suffragia. Qui igitur in Scrutinio sibi daret suffragium, censeretur se ipsum eligere principaliter, directè, immediatè, & propriè, quod ambitionem saperet. Aliter contingere potest in Compromisso juxta dicta.

46 Dico 12. Compromissum expirat 1. per revocationem, re adhuc integra factam. 2. per lapsum temporis, à Capitulo vel à Jure præscripti. 3. per factam electionem, etiam si hæc non fortitur effectum. *c. 30. c. 41. h. t. c. 37. eod. in 6. Dixi 1. re adhuc integra*, si nempe nondum ad substantialia compromissi processum est, scilicet nullus tractatus de certa persona eligenda inchoatus, vel nominatio facta: si enim res non amplius foret integra, non possent revocare compromittentes potestatem eligendi jam aliis datam; uti & si compromiserunt in gratiam & favorem compromissariorum; quia tunc censetur compromissum esse factum per modum liberalis donationis, quæ revocari, etiam re adhuc integra, non potest. Dixi 2. *etiam si hæc non fortitur effectum*; quia pro una solum vice solet à Capitulo concedi ipsis electio, & ea facta censetur illi esse functi suo officio. Effectum autem non fortitur electio. 1. si electus eam non acceptet, vel moriatur. 2. si post acceptationem iterum renuntiet juri suo. 3. si compromissarii non electionem instituerunt, sed postulationem, & hæc revocatur ab ipsis, antequam fuerit præsentata Superiori. 4. si elegerint indignum, sive scienter, sive ignoranter. Et in his casibus jus eligendi redit iterum ad Capitulum, nisi in casu ultimo Capitulum ratam habuisset electionem indigni; tunc enim devolveretur ad Superiorem, uti & si Compromissarii non eligant intra tempus à Jure præfixum. *c. 37. c. 41. cit.*

Dico 13. Eligentes (tam per Scrutinium, 47 quam per Compromissum) scienter indignum ad Episcopatum, præter poenam privationis juris eligendi pro una vice sunt etiam ipso Jure suspensi per triennium à Beneficiis Ecclesiasticis, quæ habent in illa Ecclesia, quam offenderunt eligendo scienter indignum. *c. 7. h. t. c. 37. cit. Dixi 1. ad Episcopatum*; iste enim solus exprimitur in Jure, & ideo, quia constitutio hæc est poenalis, non extenditur ad illos quoad suspensionem, qui indignum eligunt ad Prælaturas vel beneficia inferiora; quamvis quoad poenam privationis juris conferendi, instituendi, eligendi, & confirmandi se extendat ad eos, qui Prælaturam inferiorem, vel alia Beneficia conferunt indigno, in iis instituunt, ad ea eligunt, vel confirmant. *arg. c. 44. h. t. Dixi 2. pro una vice*, h. e. non pro tota vacatione, sed pro electione unica primò occurrente; adeoque si proxima electio vel provisio Superioris, ad quem facta est devolutio, fortè non fortitur effectum, redit jus ad priores electores & provisores ordinarios. *c. 25. eod. Id quod etiam intelligendum de privatione juris eligendi, quæ infligi potest eligentibus sine debita forma, juxta c. 42. cit.*

De Libertate Electionis, & Appellatione ab eadem.

Sc. 1. Electiones debere esse ita liberæ à vi & metu, ut, si extorqueantur gravi metu, ad certam aliquam personam eligendam instigant, ipso Jure sint nullæ. *c. 14. h. t.* quia redundat in gravamen & perniciem Ecclesiasticæ libertatis, si pendeat electio à voluntate alicujus tertii, qui non est de electoribus, sive Laici sive Ecclesiastici, etiam Principis: illa verò electio, ad quam metus impellit non in ordine ad certam personam, sed ad aliquam ex pluribus ab aliquo tertio propositis, vel ex certa natione, v. g. Hispanica, Germanica, Gallica, &c. eligendam, cassari mereatur in odium incutientis metum, quia facta non est ea libertate, quam Jura requirunt. Quæ sit poena eorum, qui eligunt per abusum sæcularis potestatis, & quid hoc sit, videatur. *n. 17. 19. 24.* Hic addemus poenam extorquentium electionem certæ personæ. Prius verò

Sc. 2. Omnes, qui sciunt aliquod impedimentum electi, vel notarunt, formam electionis non ritè esse observatam, posse vel ipso electionis actu adhuc durante, vel eo finito, contra eam protestari, vel appellare ad Superiorem, aut ad summum Pontificem. *per c. 22. h. t.* etiam si jus eligendi non habeant, modò tamen Clerici sint ejusdem Ecclesiæ; quia Zelus pro bono Ecclesiæ exigit, imò obligat, ut beneficio appellationis elidatur electio indigni, & male facta electio non fortitur effectum. Appellare tamen contra personam tanquam indignam non permittuntur illi, qui eidem dederunt suffragium, vel consensum, nisi impedimentum postea primum emerferit, vel juramento probent, se illius notitiam antecederet non habuisse. *c. 8. eod. in 6.* Quid autem observare debeant appellantes, breviter declarandum est.

Dico 1. Quicumque quovis modo injustè gravant, vel persequuntur eos, qui non eligunt certam personam, quam ipsi petunt, excommunicationem ipso facto incurrunt. *c. 12. h. t. in 6. c. 1. ibi gl. v. alios.* Quæ poena etiam extenditur in eos, qui mandant vexari eligentes, vel exequuntur mandatum, v. g. spoliando illos bonis, vel aliter persequendo non tantum ipsas personas eligentes, sed etiam earum consanguineas usque ad 4. gradum. *gl. v. consanguineos.* Item in illos, qui per vim aut metum gravem injustè extorquent certæ personæ Confirmationem, Institutionem, Postulationem &c. quia hæc lex est favorabilis Ecclesiasticæ libertati; consequenter, ubi eadem reperitur ratio, eadem intelligitur esse juris dispositio.

Dico 2. Appellans contra electionem (vel provisionem quorumcunque beneficiorum Ecclesiasticorum) opponendo aliquid vel contra electionis aut provisionis formam, vel contra ipsam personam, debet 1. conficere instrumentum publicum, scilicet manu Notarii vel alterius personæ publicæ factum, in quo exprimat omnia & singula, quæ intendit opponere; & si